

N:o 5.

Af herr **O. A. Brodin**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition* angående de unionella förhållandena.

Då norska regeringen den 7 juni gjort revolution, hvilken godkäfts af norska Stortinget, emot Norges Konung, i strid med norsk grundlag och unionsakt med Sverige, samt svenska urtima Riksdagen härom måste fatta beslut, är det nödvändigt att såväl orsakerna härtill som följderna häraf noga undersökas och utrönas.

Om man söker utröna orsakerna till nuvarande situation, så är densamma resultatet af en långvarig agitation i Norge af tidningsredaktörer och yrkespolitiker, för utveckling af den norska Aeresfölelsen, och har fiendskapen till Sverige och svenskarne användts såsom medel. Sålunda upptogs flaggfrågan först af norska vänstern såsom fana för valkampanj, och oaktadt såväl högern, sjömansståndet och redare i början voro motståndare, så vann vänstern så småningom sitt syfte. Likaledes upptogs konsulatfrågan till valprogram, och voro äfven i den frågan såväl högern som sjöfarande och redare emot en förändring, men ändrades dessa åsikter så småningom och erhööll slutligen högern majoritet vid valen genom att äfven den i valprogrammet tvingats upptaga de egna konsulerna. Slutresultatet af de ledande norska politikernas sträfvanden är nu den revolution som verkstälts, och finner man först nu i Sverige, att de under många år haft detta till syfte och arbetat därpå, så att de äfven med maktmedel skulle kunna nå sitt mål. Sålunda hafva de nu i många år stärkt och utvecklat sitt försvar, byggt fästningar och förökad sin flotta. Vi hafva här i Sverige misstänkt, att dessa rustningar varit mot Sverige, men många hafva antagit denna försvarsutveckling varit för att Norge i sin mån skulle

bidraga till det gemensamma försvaret. Nu framgår med full tydlighet, att det varit emot Sverige som dessa rustningar företagits.

Då det länge ingått i norska ungdomens uppfostran att jämte utvecklande af den norska Aeresfölelsen inprägla hat till Sverige och svenskarne, så bör äfven detta tagas i allvarligt betraktande, då den nuvarande situationen och dess framtida följder tagas i öfvervägande. Om Sverige nu på vanligt eftergifvande sätt godkänner hvad som skett och utan vidare garantier godkänner unionens upplösning, så bör man dock söka göra klart för sig, huru följderna häraf komme att utvecklas.

De norska politikerna hafva alltid utvecklat stark partidisciplin, hvilken äfven fortplantats till de djupa lederna, och torde äfven så blifva i framtiden. Ehuru det nu lyckats att få enighet i Stortinget, antagligen på grund af partitvång och öfvertygelse eller hot i en eller annan form, så är antagligt att, om nu Norge får blifva en själfständig republik, inom en icke aflägsen framtid komma partierna att stå lika hårdt emot hvarandra som förut. Båda komma naturligen att söka vinna majoritet af valmän på sin sida, särdeles då det är ganska fördelaktigt i Norge att vara framstående politiker, då ämbeten kunna blifva belöningen eller, för dem som lyckas blifva statsråd, en god pension erhålles. Någon fana för valen måste utvecklas, om möjligt en som tilltalar Aeresfölelsen, och hvad är då naturligare än att de, som genom uppfostran lärt sig hata Sverige, söka få valmännens majoritet i något mot Sverige fientligt syfte.

Af vår egen historia under den s. k. frihetstiden veta vi, huru det tillgår, då partierna och partiledare stå hårdt emot hvarandra, då ingen hänsyn toges till de medel, som användas för att blifva vid makten. En sådan utveckling kunde blifva mer än farlig för vår nationella själfständighet och frihet. Vi kunna icke och få icke hafva någon tillit till den norska nationen, som kunnat på sådant sätt som de gjort bryta den lagstadgade, af deras egen grundlag omgärdade unionsföreningen, utan måste vi tillse, att verkliga garantier erhållas för deras framtida uppträdande. Att träffa några definitiva öfverenskommelser med nuvarande Storting kan ej ifrågakomma af tvenne skäl, dels att man ej kan vara säker på att de aftal, som träffas, icke kunna helt hastigt frångås, och dels därför att nuvarande norska Storting icke haft något uppdrag af sina valmän att göra revolution emot Konung och union. Då revolutionen är emot norsk grundlag, så är den äfven emot norska folket. Sverige måste, om unionsupplösning skall medgifvas, fordra, att norska folket genom nya val uttalar sig för eller emot unionsupplösning.

Det är ej så alldeles säkert, att icke en stor del af norska folket vill unionens bevarande och förstärkande, ehuru deras politiker hafva en annan åsikt.

Den svenska Riksdagens Andra Kammare är äfven vald på andra program än unionsupplösning, och torde det vara lämpligt och riktigt, att Sveriges folk i höst går till val på program, om unionsupplösningen skall medgifvas eller ej. Alla aftal eller underhandlingar intill nästa ordinarie riksdag måste blifva provisionella, och först därefter böra definitiva beslut fattas.

Då den nuvarande revolutionen nu tillkommit och verkställt, emedan de norska politikerna förlitat sig på de många, som i Sverige talat, skrifvit och telegraferat, att det aldrig kan blifva krig med Norge, så bör det nu vara slut med detta sladder. Ehuru ingen i Sverige vill krig med Norge, kan dock hända att fosterlandets rätt och ära, som nu skola häfdas, så att vi kunna lämna Sverige till våra efterkommande såsom en aktad och ärad stat, liksom nuvarande släktet mottagit det, fordrar, att maktmedel måste användas, och måste därför nödiga medel anslås för hvarje eventualitet. Detta så mycket mera som Norge redan synes hafva mobiliserat en stor del af sina stridskrafter och gjort stora krigsförberedelser, hvaribland upptagande af ett 40 millioners lån.

På grund af hvad här ofvan anförts, hemställes,

att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 1, måtte endast sålunda bifalla densamma, att de underhandlingar, som kunna vara oundvikligen nödvändiga angående unionens angelägenheter, endast blifva provisionella, intill dess norska folket genom nya val till nytt Storting tydligt uttalat, om det önskar unionsupplösning, samt att det svenska svaret härå må öfverlämnas till den Riksdag efter nya valen i höst, till hvilken frågan hänskjutes, samt att Riksdagen behagade besluta att ställa ett större kreditiv till Kungl. Maj:ts disposition i händelse att det, för häfdande af Sveriges ära och rätt, fordras vidtagande af utomordentliga åtgärder.

Stockholm den 28 juni 1905.

O. A. Brodin.